

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSM.422.2.2018.AC

Warszawa, 23 listopada 2018 roku

**Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej**

Szanowna Pani Minister,

w wystąpieniu z 13 sierpnia 2018 r.¹ zwróciłem się do Pani o podjęcie działań na rzecz zmiany przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej² i przepisów ustawy o pomocy społecznej³, która doprowadziłaby do przyznania cudzoziemcom-beneficjentom zgody na pobyt ze względów humanitarnych możliwości pełnego korzystania z instrumentów pomocowych określonych w obu ww. aktach prawnych.

W skierowanym do Pani Minister wystąpieniu podkreślałem, że na terytorium RP przebywa obecnie około 2 tysięcy cudzoziemców (w tym niemal 700 dzieci), których objęto – z różnych powodów, szczegółowo określonych w art. 348 ustawy o cudzoziemcach⁴ – ww. zgodą, przyznając im tym samym bezterminowe prawo pobytu w naszym kraju. Zwróciłem przy tym uwagę, że wśród przesłanek udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych jest m.in. troska o dobro i prawa dziecka, które mogłyby zostać naruszone w przypadku nakazania małoletniemu (jego rodzinie) opuszczenia Polski i powrotu do kraju pochodzenia (art. 348 pkt 3 u.c.).

Wskazując następnie konkretne formy pomocy, których brak może zagrażać dobru małoletnich korzystających w naszym kraju ze zgody na pobyt ze względów humanitarnych,

¹ Sygn. ZSM.422.2.2018.AC.

² Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.)

⁴ Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2094 – dalej: u.c.).

wyraziłem przekonanie, że traktowanie tej szczególnej grupy cudzoziemców mniej korzystnie niż beneficjentów pozostałych bezterminowych zezwoleń pobytowych⁵, może pozostawać w sprzeczności z konstytucyjną zasadą równego traktowania (art. 32 Konstytucji⁶) i nakazem zapewnienia szczególnej pomocy władz publicznych rodzinom, które znajdują się w trudnej sytuacji (art. 71 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji).

W odpowiedzi⁷ na powyższe wystąpienie zapewniono mnie, że propozycje legislacyjne Rzecznika zostaną rozważone w toku prowadzonych prac nad projektem ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i niektórych innych ustaw⁸.

W ostatecznej wersji ww. projektu ustawy, Rada Ministrów w pełni przychyliła się do zgłoszonego przez Rzecznika Praw Dziecka postulatu, aby cudzoziemcom, którym udzielono w Polsce zgody na pobyt ze względów humanitarnych przyznać – na gruncie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – takie same prawa, jak obywatelom polskim i cudzoziemcom korzystającym w naszym kraju z innych form bezterminowego prawa pobytu.

Wyrażam zadowolenie z podjętej decyzji, gdyż prawa dzieci, które odnalazły w Polsce drugą ojczyznę i którym udzielono w związku z tym zgody na pobyt ze względów humanitarnych będą lepiej zabezpieczone.

Jednocześnie pragnę przypomnieć, że przedstawione uprzednim wystąpieniu propozycje dotyczyły także zmiany wybranych przepisów ustawy o pomocy społecznej. Jak wynika z ostatecznej wersji projektu ustawy nowelizującej, Rząd nie zdecydował się na wprowadzenie jakichkolwiek zmian (w tym tych postulowanych przez Rzecznika) do ustawy o pomocy społecznej.

Z materiałów opisujących proces legislacyjny, zamieszczonych na stronie Rządowego Centrum Legislacji⁹ (m.in. z raportu z konsultacji publicznych i z tabeli nieuwzględnionych uwag), nie wynika, czym jest spowodowany brak akceptacji dla zgłoszonych przez Rzecznika propozycji.

⁵ Tzn. zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, statusu uchodźcy i ochrony uzupełniającej.

⁶ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

⁷ Pismo z 19 września 2018 r. (Sygn. DSR.I.8306.2.23.2018.PW).

⁸ Nr UD 376 wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów – dalej: projekt ustawy nowelizującej.

⁹ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12310806/katalog/12503928#12503928>

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 11 ust. 2 w zw. z art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2017 r. poz. 922), w pełni podtrzymując – przedstawioną w wystąpieniu z 13 sierpnia 2018 r. – propozycję nowelizacji ustawy o pomocy społecznej, zwracam się do Pani Minister z prośbą o ponowne rozważenie przyznania beneficjentom zgody na pobyt ze względów humanitarnych pełnego dostępu do form wsparcia przewidzianych przez ww. akt prawny oraz o ustosunkowanie się do tej propozycji.

Zaproszenie recenzentki
Marek P. Kuchel